

UCHWAŁA NR
ZGROMADZENIA GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII

z dnia 2022 r.

w sprawie współpracy w ramach konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 r.

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2 i 6 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 1709 z późn. zm.), oraz § 4 ust. 1 pkt 2 i 6 oraz § 6 pkt 5 Statutu Związku Metropolitalnego „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia”, stanowiącego załącznik do Uchwały nr V/1/2018 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 16 lutego 2018 r., na wniosek Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

uchwała się, co następuje:

§ 1. Wyraża się wolę współpracy w ramach konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 r., który zostanie ogłoszony przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w IV kwartale br. w oparciu o Decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającą działania Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020-2033.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Program „Europejskie Stolice Kultury” prowadzony od 1985 roku przez Unię Europejską ma na celu promowanie bogactwa i różnorodności kultur w Europie oraz podkreślanie ich cech wspólnych, przy jednoczesnym zwiększaniu poczucia przynależności obywateli do wspólnej europejskiej tożsamości kulturowej. Działania realizowane w ramach programu mają za zadanie:

- 1) przyspieszenie rozwoju miast i regionów z uwzględnieniem wkładu kultury,
- 2) budowanie tożsamości lokalnej i europejskiej,
- 3) pobudzenie kreatywności mieszkańców i mieszkańek,
- 4) rozwijanie zrozumienia i dialogu międzykulturowego,
- 5) rewitalizację przez inwestycję w kulturę.

Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury jest przyznawany zamiennie: dwóm lub trzem miastom z krajów UE oraz miastom z krajów kandydujących. Dotychczas dwa polskie miasta: Kraków (w 2000 r.) i Wrocław (w 2016 r.) zostały wyróżnione tym tytułem. Po raz kolejny w 2023 roku Polska może zgłosić swoje miasto do konkursu, którego kulminacją będą obchody ESK w 2029 roku.

Pomimo, że formalnym kandydatem do tytułu, składającym dokumenty aplikacyjne, jest miasto Katowice, istnieje możliwość włączenia w przygotowania i obchody otaczającego regionu. Planowane działanie na wszystkich etapach opracowywania i realizacji obejmować będzie całą Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię.

Przystąpienie do konkursu, a następnie ewentualna wspólna realizacja programu Europejskiej Stolicy Kultury pozwoli zrealizować poniższe cele statutowe GZM:

- 1) promocja Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i jej obszaru przez działania interdyscyplinarne,
- 2) wspieranie rozwoju kultury i twórczości artystycznej,
- 3) wykorzystanie potencjału gmin członkowskich, pobudzenie kreatywności mieszkańców i mieszkańek oraz inspirowanie zmian, umożliwiających przyspieszenie procesów gospodarczych i społecznych, prowadzących do stworzenia ośrodka wzrostu, mogącego skutecznie konkurować z innymi obszarami metropolitalnymi,
- 4) całościowe zarządzanie zrównoważonym rozwojem obszaru Związku Metropolitalnego, uwzględniające wymiar: ekonomiczny, społeczno-kulturalny i ekologiczny,
- 5) budowanie świadomości metropolitalnej i angażowanie mieszkańców i mieszkańek w funkcjonowanie związku i przedsięwzięcia ponadlokalne.

Wspólne starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 zostały uwzględnione jako cel operacyjny (3.14.) w Strategii promocji oraz marki wraz ze strategią komunikacji marketingowej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do 2023 r., uchwalonej przez GZM w 2021 roku.

Cały proces ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury i późniejszej realizacji obchodów podzielić można na kilka etapów:

I. Przygotowanie pierwszej wersji aplikacji, poprzedzone badaniami i obszernymi konsultacjami społecznymi.

II. Preselekcja kandydatów przeprowadzona przez panel ekspertów – koniec 2023 roku.

III. Uszczegółowienie aplikacji i programu planowanych obchodów z uwzględnieniem rekomendacji eksperckich, wizyty studyjne ekspertów.

IV. Ostateczne wyłonienie Europejskiej Stolicy Kultury realizującej obchody w 2029 roku – do końca 2024 r.

V. Okres czteroletnich przygotowań, okresowe wizyty i konsultacje eksperckie, monitoring i systematyczne raportowanie postępów prac.

VI. Realizacja obchodów ESK – cały 2029 rok.

VII.Przeprowadzenie ewaluacji, do przekazania Komisji Europejskiej do końca 2030, zapewnienie trwałości rezultatów.

Idee, które będą przyświecać aplikacji to: partycypacyjność, działanie przeciw wykluczeniu, aktywizacja społeczności, dialog międzypokoleniowy, edukacja kulturalna, ekologia w działaniach kulturalnych, zrównoważony rozwój, demokratyzacja i równy dostęp do kultury.

Zgodnie z podpisaną przez GZM, Miasto Katowice i Sosnowiec w dniu 21.04.2022 r. deklaracją o współpracy w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 strony oznajmiły, że kandydatura swoim zasięgiem obejmie całą Górnośląsko- Zagłębiowską Metropolię, przy czym miastami którym powierzy się stworzenie aplikacji konkursowej będą Katowice i Sosnowiec.